

ЗОРАН БОРБЕВИЋ, МИНИСТАР ОДБРАНЕ

САВЛАДАЋЕМО ИЗ

Министар одбране Зоран Ђорђевић пет година је у Министарству одбране, креира буџет и добро познаје систем, некада с позиције државног секретара задуженог за финансије, а данас као први човек система одбране. Сматра да је заједништво неопходно да би се успело у економском опоравку друштва и државе, чији је војска неодвојив део. Позива на разумевање када су у питању материјални положај запослених, опремљеност војске, услови рада и штедња.

На измаку 2016, у интервјуу магазину „Одбрана“, своди биланс стања система којим руководи и наглашава да припадницима наше војске треба одати признање што пожртвовано и квалитетно извршавају своје задатке, без обзира на тешкоће с којима се сусрећу, тако да се сваки грађанин Србије може осећати безбедно и сигурно.

О Господине министре, какав нас буџет очекује у 2017. години?

– Министарству одбране одређени су у наредној години лимити од Министарства финансија и они износе 56,5 милијарди динара или 1,29 одсто БДП-а, што је за око четири милијарде динара више у односу на средства у 2016. години. Са сопственим приходима, буџет ће износити око 61 милијарду динара или 1,39 одсто БДП-а. На основу прорачуна, потребе система одбране у 2017. години износе 65,2 милијарде динара и у највећем делу се разлика између

Треба конструктивно прићи проблемима у систему одбране, са свешћу која су нам ограничења у тренуцима економског опоравка земље. Већ почетком следеће године свим запосленима ће бити повећана плата за пет одсто и неће бити отпуштања запослених. Нови правилник о платама примењиваће се од 1. јануара 2018. године. Истовремено, без обзира на тешкоће и изазове, припадници наше војске пожртвовано и квалитетно извршавају своје задатке и треба им одати признање.

средстава утврђених лимитом и оних потребних односи на набавку опреме и пројекте за развој и модернизацију НВО. Очекујемо да ће тај недостатак бити надокнађен следеће године, као што је било и током ове.

Буџет одбране ће имати социјалну, оперативну и делимично развојну компоненту. За повећање плата професионалних припадника од пет одсто биће утрошена средства у износу од 29.324.418.000 динара, што је за 1.416.801.000 више него у 2016. години. Научноистраживачка делатност

располагаће с 650.000.000 динара, док се за ангажовање у мултинационалним операцијама планира 1.545.239.000, односно 360.490.000 динара више него ове године. За реализацију задатака из области треће мисије Војске, односно деловање у ванредним ситуацијама, одвојено је 1.321.603.000 динара. Средства за инвестиције наредне године износиће 400.000.000 динара више него 2016, а за стамбено кредитирање предвиђен је почетни износ као и ове године – 300.000.000 динара.

Министарство одбране ће наставити са уштедом и рационалним коришћењем буџета, у складу са смерницама Владе. У наредном периоду планирано је смањење трошкова по апропријацијама везаним за репрезентацију, протокол и енергетске услуге.

О Припадници система одбране све гласније изражавају незадовољство материјалним стандардом и условима рада. Правилник о изменама и допунима Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, на пример, изазвао је буру негодовања многих категорија запослених. Надлежни сматрају неоправдано. Зашто? Које бољешке доноси овај документ?

– Министарство одбране улаже огромне напоре ради очувања стандарда свих запослених, колико је то могуће у условима економског опоравка земље. Само од почетка новембра имао сам више сусрета са синдикатима који делују у систему одбране и отворен сам да разговарам о свим

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ

АЗОВЕ

проблемима и изазовима са којима се суочавамо.

Сматрам да само заједнички можемо да успемо у настојању да се материјални положај и услови рада у војсци побољшавају, али према реалним могућностима државе и друштва. И како каже наш премијер, колико зарадимо, толико можемо и да потрошимо.

И овом приликом морам да поновим да ће већ почетком следеће године свим запосленима бити повећана плата за пет одсто и неће бити отпуштања запослених, а нови правилник о платама примењиваће се од 1. јануара 2018. године. То су тренутно могућности државе, и мој тим и ја чинимо све што је у нашој моћи и проналазимо друге начине како да побољшамо материјални и социјални статус у војсци. Тако, успели смо да за наше припаднике обезбедимо стални попуст у неким компанијама, могућност бескалатног плаћања на рате и на тај начин индиректно утичемо на повећање њиховог стандарда. Са таквом политиком ћемо наставити и у будућности.

Што се тиче Правилника о изменама и допунама Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, њиме су онемогућене злоупотребе института који је обезбеђивао задржавање коефицијента положајне плате без услова у погледу службене оцене и времена проведеног на тој дужности. Правилник је, између осталог, прописао јубиларну награду за 40 година непрекидне службе у Војсци Србије у висини од 200 одсто плате, увећане за минули рад. Такође је обезбеђен заштитни институт права чина и положаја у случају постављења на формацијско место нижег чина и положаја у по потреби службе, у складу са законом, уколико лице није остварило повољнији коефицијент по основу службених оцена. Исто се односи и на цивилна лица у Војсци – укинута је условно задржавање достигнутог коефицијента код распоређивања на радно место које је разврстано у нижи платни разред и групу радних места, а одредбе новог Правилника обезбеђују напредовање по основу оцене највише до девет платних разреда, независно од групе радног места, све док је лице распоређено на формацијска места која су разврстана у оквиру исте групе

радних места и према истом платном разреду.

Q Најављена је и реформа војног здравства? Какве се промене могу очекивати у ВМА, војним болницама и војномедицинским центрима?

– Најпре је важно опет нагласити да смањења броја запослених на Војномедицинској академији неће бити, што се односи и на број лежачева у тој установи. Наглашавам да професионална војна лица треба да имају приоритет у здравственој заштити у ВМА, која је једна од водећих медицинских установа у земљи. Проблеми војних осигураника не разликују се од проблема које имају цивилни осигуранци у здравственим установама. Нарочито када је реч о листама чекања, недостатку лекова и рефундацији трошкова лечења итд. Чинимо све да се листе чекања за прегледе војних осигураника сведу на најмању могућу меру, те додатно ангажујемо медицинско особље у кабинетима и Поликлиними ВМА.

Током 2013. и 2014. године одлазио сам на ВМА и у чекаоницама од пацијената слушао о проблемима са којима се сусрећу, као и замерке на рад те здравствене установе. Желим да сада исправим све оне потешкоће са којима се обичан грађанин сусреће.

То ће бити смерница управо формираној радној групи, која има задатак да у наредном периоду предложи нову организацију, којом ће бити отклоњени сви поменути проблеми. Очекујем да ће се том променом оптимизовати систем војног здравства и омогућити још боље и ефикасније пружање здравствених услуга и војним осигураницима и грађанима Србије.

Промене ће предвидети укидање дупле администрације, успостављање централизоване набавке у оквиру Фонда СОВО, а где је то могуће сарадњу с РФЗО, те реализацију набавки и путем склапања оквирних споразума. Опредељивањем конкретног радног времена за војне осигуранике, знатно ће се смањити чекање на специјалистичке прегледе, дијагностичке и терапијске процедуре, као и дужина лечења за одређене болести.

Q Систем одбране изузетно оштећују и нерешена стамбена питања садашњих и пензионисаних

припадника. Како га дођу до крова над главом?

– Програм дугорочног стамбеног кредитирања професионалних војних лица Војске Србије примењује се од 2008. године и услови стамбеног кредитирања мењали су се на боље из године у годину. То је, за сада, један од најповољнијих начина да припадници система одбране дођу до крова над главом. Тим моделом до данас је више од 2.700 припадника војске решило стамбено питање и 456 пензионисаних припадника преко Фонда СОВО. Тренутно се на стамбеном збрињавању у Министарству и Војсци налази 19.490 интересената. Од тог броја 12.714 је без стана, а 6.776 користи неодговарајући стан. Од 2012. године додељено је 1.635 станова.

Q Имају ли Министарство одбране и Војска Србије проблеме с кадрам, односно његовом попуном и непланираним одливом? Како ће се надаље одвијати управљање људским ресурсима?

– Попуна, односно број професионалних припадника нашег система одбране, заснована је на реалним потребама и дефинисана Планом попуне, који се доноси и одобрава на годишњем нивоу. Он зависи од одобрених буџетских средстава, те природног одлива кадра по сили закона. У току године, у складу с Планом попуне, реализован је прилив од 170 официра, после завршетка ВА и МФ ВМА, 23 официра по конкурс, 170 подофицира из категорије професионалних војника који су завршили Основни курс за подофицире и 300 професионалних војника.

Ради ефикасније попуне одређене су полазне основе за измену Уредбе о стањима у служби и унапређивању официра и подофицира, тако да се предвиђа управљање људским ресурсима у смислу њиховог што рационалнијег коришћења, а заснованог на компетенцијама, као и повећање ефикасности и мотивације старешина, те остваривање њихових друштвених и личних циљева кроз усавршавање, напредовање, оцењивање и предвидивост каријере.

Q Како задржати професионалне војнике по уговору, који се све чешће „скдају“ из Војске?

– Један од демотивишућих фактора за професионалне војнике јесте чињеница да када наврше 42, односно 48 година, или не задовоље одређене здравствене критеријуме, немају могућност да продуже уговор за професионалну службу, што негативно утиче на мотивацију младих људи, потенцијалних кандидата за професионалне војнике и усложњава проблем попуње Војске. То ћемо превазићи запошљавањем у својству чувара у саставу новоформиране Војне установе за физичко-техничко обезбеђење војних објеката. У току је процедура за формирање такве војнодоходовне установе, чији би пробни период за оцену функционисања био од априла до децембра наредне године, у чија ће пуна бити искључиво из редова професионалних припадника војске. Такође планирамо да та установа изађе на тржиште рада и у равноправној конкуренцији учествује на тендерима за обезбеђење физичко-техничке заштите других државних органа.

Q Уведен је нови концепт добровољног служења војног рока од шест месеци. Које су његове предности, а шта ограничења? Постоји ли за то одговарајућа финансијска конструкција? Размишља ли се и о враћању редовног служења војног рока, сходно концепту шогалне одбране који предвиђа Доктрина Војске Србије?

– „Законом о војној, радној и материјалној обавези“ предвиђено је да служење војног рока траје шест месеци, а у претходном периоду, уважавајући потребе за попуном јединица Војске, достављали смо председнику Републике предлоге за доношење наредбе о скраћењу трајања добровољног служења војног рока с оружјем са шест на три месеца, односно четири за одређене специјалности као што су војни полицајци, извиђачи, падобранци и за специјалности у роду оклопних јединица.

Имајући у виду потребу и заинтересованост кандидата за служење војног рока, председнику Републике предложено је да претходну одлуку стави ван снаге, што је и учинио, тако да ће војни рок убудуће трајати шест месеци.

Током ангажовања у јединицама Војске, од децембра ове године, вој-

ници на добровољном служењу активно се укључују у рад тих састава – на пословима унутрашње, стражарске и пријемне службе, чиме се професионални војници растеређују и квалитетније припремају за извршавање осталих задатака, што директно утиче на подизање нивоа оперативних и функционалних способности. Такође, обуком војника на добровољном служењу у трајању од шест месеци, систем одбране добија и обученији резервни састав.

За шестомесечно служење војног рока планирана је и већа надокнада за војнике – током прва три месеца обуке накнада је око 10.500 динара, а у четвртном месецу планирано је да примања буду око 15.000, у петом месецу око 20.000 и у шестом месецу око 25.000 динара. То значи да ће војник на добровољном служењу војног рока за шест месеци добити око 800 евра. Треба рећи да су за то обезбеђена финансијска средства из буџета Републике, у складу с одобреним финансијским плановима организационих јединица Војске.

Када се помиње враћање редовног служења војног рока, формирана је интересорна радна група ради израде стратегијских докумената – Стратегије националне безбедности Републике Србије, Стратегије одбране Републике Србије, Беле књига одбране Републике Србије и Дугорочни план развоја Републике Србије – који треба да анализирају изазове и претње са којима се суочава Република Србија у наредних десет година, па ће на основу њихове анализе бити предложено евентуално враћање обавезног војног рока, које ће у том случају бити прослеђено влади, а онда и Скупштини на усвајање. Ако Скупштина донесе такву одлуку, Министарство и Војска су у могућности да у најкраћем року обезбеде услове за њено спровођење.

Q Који су приоритети у набавци, јесу ли за то обезбеђена неопходна финансијска средства? Какве су, у ствари, реалне потребе наше војске, сходно безбедносним изазовима?

– Ради превазилажења проблема недовољног финансирања опремања у 2016. години, поред средстава из буџета и додатних прихода, која су укуп-

но била за 35 одсто већа у односу на 2015, Влада Републике Србије ће крајем децембра одредити још додатних средстава за ту намену. Та средстава су усмерена на набавку ловачких авиона, хеликоптера, радарских средстава, оптоелектронских уређаја, телекомуникационе опреме, артиљеријског оруђа, војно-полицијске опреме, средстава заштите, муниције и муницијских елемента, као и комплета и делова војничке униформе.

Реално исказане потребе Војске за 2017. годину у области инвестиција за основна средства износе 11 милијарди динара. Имајући у виду да је то више од онога што је буџетом пројектовано, очекујемо да ће Влада и 2017, као и у току 2016. године, обезбедити додатна средства из буџетске резерве.

Када говоримо о издвајањима из буџета за потребе развоја средстава наоружања и војне опреме 2016. године, треба знати да су она повећана за 36 одсто. Редефинисано је осам постојећих и дефинисано четрнаест нових развојних задатака у области наоружања и војне опреме. Циљ је развој нових и модернизација постојећих система наоружања, ослонцем на истраживачке, развојне и производне капацитете Србије. Тиме ће се обезбедити вишеструко јефтинији системи наоружања истих перформанси, чак до 4,5 пута, у односу на куповину готових производа из иностранства. За развој у наредној години биће издвојено 35 одсто више средстава, како би се створили услови за завршетак започетих пројеката, али и почетак нових.

Q Свакако да на оперативне способности наше војске посебно утиче опремање РВ и ПВО. Какви су планови када је реч о новим ловачким авионима и трансконтиненталним хеликоптерима?

– Један од приоритета система одбране јесте опремање РВ и ПВО, као технолошки софистицираног вида, који значајно утиче на укупне оперативне способности Војске. Разматрамо више могућности за побољшање стања у нашој авијацији. Набавили смо два вишенаменска транспортна хеликоптера Ми-17 В-5, а у плану је набавка још шест до десет вишенаменских хеликоптера. Руска Федерација

нам је донирала шест авиона МиГ 29, који ће, у наредном периоду, са нашим авионима тог типа у наоружању РВ и ПВО, чинити основу наше ловачке авијације, способне да изврши мисије заштите ваздушног простора.

До краја 2016. године у употребу ћемо увести школске авионе „ласта“. Такође планирамо модернизацију авиона „орао“ и Г-4. Ремонт хеликоптера „газела“ настојимо да решимо с иностраним партнером. Влада у пракси показује да јој је стало до Војске, њеног ваздухопловства и безбедности ваздушног простора, што није увек био случај.

○ А када говоримо о сопственом развоју средстава наоружања и војне опреме?

– Сопствени развој средстава и домаћа индустрија представљају значајан сегмент опремања Војске и томе посвећујемо посебну пажњу. Следеће године у наоружање ће бити уведен лансер ракета самоходни вишецевни модуларни „Морава“, чије је завршно испитивање управо започело у Техничком опитном центру. Реч је о сложеном, потпуно аутоматизованом борбеном систему, који може лансирати све врсте ракета које се налазе у наоружању наше војске. До краја 2017. године увешћемо и хаубичку муницију 122 mm повећаног домета. Очекује се и верификационо испитивање самоходне топ-хаубице 155 mm НО-РА Б52 М15, произвођача „Југоимпорт СДПР“, како би се и тај артиљеријски систем нашао у оперативној употреби у

првој половини наредне године. Његовим увођењем Војска Србије ће бити опремљена и новом артиљеријском муницијом, домета 40 километара, као и савременим оптоелектронским уређајима.

○ Незаобилазно питање јесте и стање у одбрамбеној индустрији Србије, што јесте какав је извозни потенцијал наших фабрика, колико држава у њих улаже, набављају ли се нове производне технологије и, наравно, да ли је њихов финансијски биланс позитиван? Такође, и како сарађују с Војском Србије и колико су усмерени на њено опремање?

– Процене су да ће извоз наоружања и војне опреме у овој години, када говоримо о групацији Одбрамбена

индустрије Србије (ОИС) и Југоимпорт СДПР, односно осам привредних друштава с већинским државним власништвом, достићи вредност од око 375 милиона долара. Производни капацитети наше одбрамбене индустрије су максимално упослени. То је за нас велики успех, имајући у виду да су неки капацитети били потпуно девастирани после НАТО бомбардовања, што је приликом обнове узроковало „уска грла“ у производњи. Одбрамбена индустрија Србије већ четири године показује континуирани раст. Извоз је у овој години већи за више од 20 одсто у односу на 2015. годину. С таквим трендом наставићемо и убудуће.

Министарство одбране је сагледало стање производних капацитета,

њихову конкурентност, као и будуће потребе система одбране за савременијим средствима и производним технологијама. У складу с тим, покренуте су инвестиције које привредна друштва ОИС махом самостално реализују, тако да се у наредном периоду очекују значајна унапређења и оптимизација производних капацитета, и за постојећи производни програм, и за развој нових средстава. Све је то ради задовољења потребе да се унапреде способности наше војске и осталих субјеката у сектору безбедности, као и захтеви иностраног тржишта. У последње четири године привредна друштва ОИС су у модернизацију производних капацитета уложила више од 60 милиона евра.

Контролом и консолидацијом поменутих привредних друштава и реструктурирањем и уврштавањем нових, која би иначе била у стечају, као што су прибојски ФАП, Јумко, Застава камиони и делови Прве петолетке у групацију ОИС, Министарство одбране ствара предуслове да она у потпуности и уредно измирују текуће обавезе по основу пореза и доприноса према државним повериоцима и локалној самоуправи. Тако трансформисана привредна друштва, у конзорцијуму ће бити способна да опремају Војску Србије, а и светско тржиште савременим борбеним системима.

Битно је нагласити да тренутно сва привредна друштва наше одбрамбене индустрије остварују позитивне резултате из текућег пословања. Одбрамбена индустрија данас у потпуности и уредно измирује обавезе по основу пореза и доприноса.

Иако је одбрамбена индустрија претежно извозно оријентисана, задовољење потреба Војске Србије јесте њен приоритет. Фабрике наменске послују као самостални, тржишно оријентисани субјекти, али се у раду снажно ослањају на организацијске јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије, као кључне карике у појединим фазама животног циклуса производа који се испоручују Војсци и страним партнерима.

Одбрамбена индустрија значајно доприноси економском развоју Републике Србије и тренутно је најдинамичнија грана индустрије, са највећим степеном раста и са огромним потен-

цијалом сопственог раста, али и за покретање сличних процеса у остатку индустрије. Министарство одбране покренуло је развој технолошко најзахтевнијих грана индустрије, у који је укључена и научна заједница, који треба значајно да допринесе поменутом програму модернизације нашег наоружања и војне опреме.

Q Мигрантска криза је велики безбедносни изазов. На нашој државној граници су заједничке војне и полицијске снаге. Шта каже сја-тистичка?

– У светлу актуелне избегличке кризе и могућег повећања броја миграната на нашој територији услед затварања граница земаља Европске уније, безбедносна ситуација у земљи се непрекидно прати и процењује. Затварање „Западнобалканске руте“, почетком марта ове године, зауставило је масовни прилив миграната, али је узроковало повећање тражње за кријумчарима и пораст незаконитих прелазака преко државне границе с БЈР Македонијом и Бугарском. Од почетка ангажовања Војске и полиције на државној граници заједничке снаге спречиле су више од 17.500 особа да илегално пређу државну међу, од којих је више од 15.000 одустило од такве намере, док је 1.136 лица пронађено у дубини територије и смештено је у прихватне центре. До сада је пресечено више међународних ланаца кријумчарења људи и спречено 85 покушаја кријумчарења миграната.

Q Како оцењујете актуелне безбедносне изазове по Републику Србију и укућну безбедносну ситуацију?

– Свесни смо тренда да се војни буџети не само у Европи већ и у нашем региону повећавају. То је осликавање нових жаришта која постоје у свету, која никада нису била ближе Европи, а која потенцијално представљају претњу за нашу земљу, али и за Европу и Европску унију, чији ћемо саставни део свакако једног дана бити. Ми желимо да будемо део заједничке Европске одбрамбене политике, желимо да се понашамо као да смо чланица ЕУ, да будемо одговорни и спремни да на све те, евентуалне, изазове одговоримо. ■

Владимир ПОЧУЧ
Биљана МИЉИЋ
Александар ПЕТРОВИЋ